

KESKKONNAAMET

KINNITATUD

..... käskkirjaga nr
Lisa nr 1

**Lääne-Eesti, Ida-Eesti ja Koiva vesikondade veemajanduskavade
meetmeprogrammi rakendamise tegevuskava 2018-2019
Seletuskiri**

Oktoober 2017

1. Veemajanduskavade rakendamise
tegevuskava koostamise eest
vastutavad ametnikud:

Keskkonnaameti keskkonnaosakond
vee peaspetsialist Milvi Aun
(tel. 384 8686, e-post: milvi.aun@keskkonnaamet.ee)

Keskkonnaameti keskkonnaosakond
vee peaspetsialist Elina Leiner
(tel. 447 7387, e-post: elina.leiner@keskkonnaamet.ee)

Keskkonnaameti keskkonnaosakond
vee peaspetsialist Kätlin Juuram
(tel. 750 0450, e-post: katlin.juuram@keskkonnaamet.ee)

Keskkonnaameti keskkonnaosakond
vee peaspetsialist Rebeka Hansen-Vera
(tel. 6807451 , e-post: rebeka.hansen-vera@keskkonnaamet.ee)

2. Veemajanduskavade rakendamise
tegevuskava koostamises osalenud
riigi- ja valitsusasutused ning
kohalikud omavalitsused:

Keskkonnaministeerium, Keskkonnainspektsioon, Keskkonnaagentuur,
Põllumajandusamet, Maanteeamet, Riigimetsa Majandamise Keskus,
kohalikud omavalitsused, veemajanduskomisjon jt.

Sisukord

Sissejuhatus	4
Meetmeprogrammi rakendamise tegevuskava koostamise põhimõtted.....	4
Tegevuskava ülesehitus ja rakendamine	5
<i>Pinnavesi</i>	6
<i>Põhjavesi</i>	7
Avalikkuse kaasamine.....	8

LISAD

Lisa 1. Pinnavee meetmed 2018-2019

Lisa 2. Põhjavee meetmed 2018-2019

Lisa 3. Ettepanekud tegevuskavale 2018-2019

Sissejuhatus

Eestis moodustatud kolm vesikonda: Lääne-Eesti, Ida-Eesti ja Koiva. Veemajanduse paremaks korraldamiseks, sealjuures vee kaitse ja kasutamise abinõude planeerimiseks, on iga vesikonna kohta koostatud veemajanduskava (*edaspidi VMK*) ning meetmeprogramm, mis on VMK lahutamatu osa. Perioodi 2015-2021 kohta koostatud VMK ja meetmeprogrammid kinnitati Vabariigi Valitsuse poolt 07.01.2016. Meetmeprogramm sisaldab meetmeid, millede elluviimine aitab saavutada veepoliitika raamdirektiivis sätestatud keskkonnaeesmärki: kõikide vete hea seisundi saavutamine.

Eesmärgi saavutamiseks on eelkõige oluline:

- vähendada toit- ja saasteainete veekeskkonda jõudmist,
- tagada olulistele veekogudele rajatud paisudel kalade läbipääs,
- lõpetada ebaseaduslikud (loata) tegevused.

Veemajanduskavade meetmeprogrammi rakendamist korraldab veeseaduse § 3¹⁶ lg 1 kohaselt veemajanduskomisjon. Programmi paremaks elluviimiseks koostab Keskkonnaamet meetmeprogrammi rakendamise tegevuskava, kaasates selle koostamisse erinevaid asjast huvitatud osapooli (KOV, KKI, KeM, PMA, RMK, MNT, omanikud jt), kuna tegevuskava rakendamine on kõigi veekasutuse ja vete seisundit mõjutavate osapoolte ühine kohustus. Muuhulgas sätestab veeseaduse § 3² lõige 5 KOV kohustuse oma halduspiirkonnas korraldada ja tagada meetmeprogrammis kavandatud meetmete elluviimise vastavalt oma pädevusele.

Meetmeprogrammi rakendamise tegevuskava koostamise põhimõtted

VMK meetmeprogrammi rakendamise tegevuskava koostatakse perioodiks 2018-2019, mille alusel toimub VMK meetmeprogrammi rakendamine. Tegevuskava eesmärk on täpsustada meetmeprogrammi tegevusi lühemaks perioodiks ning keskenduda konkreetsetele valgaladele või kindlatele teemadele mitteheas seisundis pinna- ja põhjaveekogumitel. Tegevuskava koostamisel on lähtutud ekspertide poolt koostatud ja Vabariigi Valitsuse poolt kinnitatud meetmeprogrammist, samuti arvestatakse iga-aastaselt KAUR poolt koostatud pinnaveekogumite seisundite vahetunnanguid ja põhjavee riikliku seire tulemusi. Tegevuskava on koostatud kogumipõhiselt, osad meetmetest on kavandatud ka vesikonnaüleselt.

Üldised põhimõtted tegevuskava koostamiseks

Keskonnaamet on 2018-2019. aastate tegevuskavasse koondanud mitteheas¹ seisundis pinnaveekogumid ning halvas või ohustatud seisundis põhjaveekogumid, mis vajavad seisundi parandamiseks meetmete rakendamist.

Tegevuskava koostamisel, sh kogumite valikul ja meetmete/ tegevuste planeerimisel on lähtutud veemajanduskomisjonis 17.11.2016 kinnitatud dokumendist „Vesikondade veemajanduskavade meetmeprogrammi rakendamise tegevuskava koostamise põhimõtted“.

Tegevuskava ülesehitus ja rakendamine

Tegevuskava on koostatud ühisena kolmele vesikonnale. Perioodi 2018-2019 tegevuskavasse on planeeritud eelkõige need meetmed, millede rakendamise algusajaks on VMK meetmeprogrammis kavandatud aastad 2018 või 2019, samuti need meetmed, mis mingitel asjaoludel jäid perioodil 2016-2017 rakendamata või on rakendamine pooleli. Tegevuskava meetmed on kavandatud eraldi pinna- ja põhjaveekogumite kohta. Pinna- ja põhjavee meetmed on eraldi tabelitena: pinnavee meetmed koosnevad kahest tabelist ja põhjavee meetmed on koondatud ühte tabelisse (Lisa 1, Lisa 2).

Rakendatavad meetmed jagunevad põhimeetmeteks, planeeritud täiendavateks ja täiendavateks meetmeteks².

Lähtuvalt rakendusvaldkonnast on meetmed jaotatud:

- administratiivsed (keskkonnaloal, järelevalve toimingud, õigusraamistik);
- tehnilised (ehituslikud ja rakenduslikud tegevused);
- nõustavad (nõustamine, koolitus, teavitus);
- uuringud (teadus- või rakendusuurimused).

¹ Pinnavee puhul on mitteheas seisund kas kesine, halb või väga halb

² <http://www.envir.ee/sites/default/files/meetmeprogramm.pdf>

Meetme rakendamise eest vastutajal on kohustus tagada selle rakendamine kavandatud perioodil vastavalt tegevuskavale. Tegevuse elluviimisega tuleb vähemalt alustada tegevuskavas näidatud perioodil. Kui meetme elluviijal ei ole võimalik meetet kavandatud perioodil rakendada, tuleb selle kohta esitada põhjendus koos selle elluviimise uue tähtajaga. Põhjendus tuleb esitada hiljemalt 2019. aasta III kvartali lõpuks kirjalikult või e-posti teel ühel <http://vesikonnad.keskkonnaamet.ee/?op=body&id=5> toodud aadressil.

Valdkonnapõhiselt vastutavad meetmete rakendamise eest:

- administratiivsed meetmed: Keskkonnaministeerium, Keskkonnaamet, Keskkonnainspeksioon, Põllumajandusamet jt;
- tehnilised meetmed: objekti, millele on meede suunatud, omanik jt;
- uuringud: Keskkonnaministeerium, Keskkonnaamet, Põllumajandusamet, omanik jt;
- nõustamine: Keskkonnaministeerium, Maaeluministeerium, Keskkonnaamet, Põllumajandusamet, Maanteeamet, Riigimetsa Majandamise Keskus jt.

Veemajanduskavade meetmete maksumused on VMK-s toodud kuue aasta kohta ning on perioodil 2015-2021 hinnanguliselt ligi 363 miljonit eurot. Meetmeprogrammi maksumus on hinnanguline ning veemajandusperioodil läbiviidavate täpsemate uuringute ja eelprojektide tulemuste põhjal võivad meetmete maksumused muutuda. Tegevuskavas on toodud meetmete maksumused ning võimalikud rahastusallikad tegevuskava perioodi kohta pinna- ja põhjavee meetmete tabelites (Lisa 1 ja Lisa 2).

Tegevuskava 2018-2019 põhineb veemajanduskava meetmeprogrammil, mis on koostatud alates 2012. aastast kogutud andmete põhjal, seega võib meetmete rakendamisel selguda vajadus meetme ümberhindamiseks või uue meetme kavandamiseks. Oluline on ka märkida, et osad pinna- ja põhjavee meetmed on planeeritud läbivalt kogu veemajandusperioodi ajaks ehk kuni aastani 2021 ning nende maksumus on tegevuskava tabelites toodud kogu rakendamise perioodi kohta (näidates summasid kokku kuue aasta kohta).

Tegevuskava meetmete finantseerimine oleneb riigieelarvelistest, kohalike omavalitsuste, Euroopa Liidu (Ühtekuuluvusfond, Ühtse põllumajanduspoliitika fond MAK jm), siseriiklike rahastusprogrammide (SA Keskkonnainvesteeringute Keskus jt) või ka erasektori vahenditest. Nii siseriiklike kui ka EL üleste rahastusprogrammide kasutamisel tuleb arvestada, et konkreetse projekti rahastuse otsustab rahastaja ning tegevuskavas nimetamine ei anna õigustatud ootust raha saamiseks.

Pinnavesi

Pinnavee tegevuste planeerimisel on lähtutud vesikondade VMK-de pinnavee meetmeprogrammist. Tegevuskava 2018-2019 perioodil kavandatakse rakendada 407 pinnavee meetet 103-l kogumil, sh meetmetest administratiivseid 45%, tehnilisi 31%, nõustamisi 13% ja uuringuid 11%. Pinnavee osas on meetmed jaotatud kaheks (Lisa 1):

- Tööleht 1: Pinnaveekogumite põhised meetmed;
- Tööleht 2: Vesikonnaülesed pinnaveekogumite meetmed.

Töölehel 1 on toodud õigusaktidest tulenevad meetmed, mida rakendab Keskkonnaamet või milles on Keskkonnaametil oluline roll. Näitena on need seotud heitvee nõuetele vastavuse tagamisega, vee erikasutuslubade väljastamise ja nõuete seadmisega, veeseaduse § 24 kohaste rangemate nõuete seadmise vajaduse selgitamisega jms.

Tuleb märkida, et mõningad tegevused on omavahel seotud ja saavad lahenduse mitme asutuse koostööna. Näitena ebaseadusliku tegevuse lõpetamiseks on vajalik esmalt Keskkonnainspektsiooni poolne sekkumine, misjärel võib oodata, et objekti omanik pöördub Keskkonnaametisse ebaseadusliku tegevuse seadustamiseks või lõpetamiseks.

Samal töölehel on toodud meetmed, mida rakendavad teised VMK ellu viimisega seotud osapooled nagu kohalikud omavalitsused, Keskkonnaministeerium, Põllumajandusamet, Riigimetsa Majandamise Keskus, aga ka veekasutaja või objekti omanik. Nimetatud asutused tegutsevad vastavalt oma prioriteetidele, arvestades sealjuures veemajanduskava meetmeprogrammis planeeritud ja keskkonnaeesmärke.

Töölehel 2 on toodud vesikonnaülesed meetmed, mis kohalduvad kõikidele veekogumitele või kindlas piirkonnas asuvatele kogumitele, näitena nitraaditundlikul alal (NTA). Meetmete rakendajaks on siin kas Keskkonnaministeerium, kohalik omavalitsus, Keskkonnaamet, Keskkonnainspektsioon, aga ka objekti omanik.

Kuna mitmed vesikonnaülesed meetmed on pikemaajalised kui kaks aastat, siis on nendele lisatud ka täpsem meetme rakendamise aeg.

Põhjavesi

Põhjavee tegevuskava koostamisel on lähtutud vesikondade VMK-de põhjavee meetmeprogrammist, kus meetmed on planeeritud halvas ja ohustatud seisundis põhjaveekogumitele. Tegevuskava 2018-2019 perioodil kavandatakse rakendada 304 põhjavee meetet, sh administratiivseid 37%, tehnilisi 39%, nõustamisi 5% ja uuringuid 19%. Põhjaveekogumite meetmed on esitatud kogumipõhise tabelina (Lisa 2):

- Tööleht 1: Meetmed, mida rakendavad Keskkonnaamet ja teised VMK ellu viimisega seotud osapooled.

Töölehel 1 on iga põhjaveekogumi juures märgitud konkreetsed tegevused, mida tuleb rakendada kogumi hea seisundi saavutamiseks või säilitamiseks. Planeeritud tegevuste elluviimise eest vastutavad Keskkonnaamet, Keskkonnaministeerium, Keskkonnainspektsioon, kohalikud omavalitsused ning objekti omanikud.

Põhjavee tegevuskava meetmete maksumus kokku on 34,1 miljonit eurot. Maksumuse hinnang on saadud põhjavee meetmeprogrammi põhjal.

Avalikkuse kaasamine

Veeseadusest lähtuvalt tuleb VMK meetmeprogrammi rakendamise tegevuskava koostamisse kaasata kohalikke omavalitsusi, maavalitsusi jt huvitatud isikuid. Keskkonnaamet kaasab vastutavaid osapooli, tutvustades meetmeid ja selgitades nende rakendamise vajalikkusest, korraldab nõustamist ja koolitusi, kui selle järgi on otsene vajadus.

Tegevuskava 2018-2019 koostamise käigus arutati planeeritavad meetmed läbi kõikide Keskkonnaameti regioonidega. Samuti on toimunud arutelud Põllumajandusameti, Keskkonnainspektsiooni, Maanteeameti, Riigimetsa Majandamise Keskuse, Keskkonnaministeeriumi ja Maaeluministeeriumiga. Kõikidele kohalikele omavalitsustele saadeti kirjalik pöördumine meetmete rakendamisest info saamiseks ning paluti ka ettepanekuid uude tegevuskavasse. Omavalitsuste poolt tehtud ettepanekud on lisatud 2018-2019 tegevuskavasse. Lisas 3 on kokkuvõtlikult esitatud tegevuskava koostamisel laekunud ettepanekud.

Tegevuskava on Keskkonnaameti kodulehel.